

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.— „

Pe 3 luni . . . 7.— „

Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon

pentru oraș și interurban

Nr. 750.

REDACTIA

ADMINISTRAȚIA

Strada Zrinyi Nr. 1/a

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțumite publice și Loc deschis costă șirul 20 fl.

Manuscrise nu se înapoiază.

ROMÂNUL

Procesul dela Sătmar.

Arađ, 15 Aprilie.

Suntem în săptămâna patimilor. Cu evlavie și cucernicie creștinul își îndreaptă gândul spre locul sfințit, unde martirul divin suferind chinurile îngrozitoare și hula și ura și trădarea scârboasă pentru arginți prin scump sângele său cu moarte pe moarte călcând a adus omenirii mântuire. Zilele acestea sunt ale reculegerii sufletești, ale iertării, ale iubirii, ale îndurării, ale apropierii de Dumnezeu.

Gândurile noastre se înalță spre regiunile curate ale credinței dulci în mântuirea de apoi a sufletului pocăit și îmbrăcându-ne în haina cernită a părerilor de rău pentru păcate așteptăm ceasul izbăvitor al minunii celei nepătrunse crezând în învierea din moarte. Simțim iubirea de oameni topindu-ne ura din suflet și cu gândul la cel răstignit cu cuie în palmele Lui și în fluierile picioarelor Lui oftăm ușurați cuvintele nemărginitei bunătați: iartă-le lor, Doamne, că nu știu ce fac.

Voi, mucenici, din satele Sătmarului ce gânduri străbat sufletele voastre chinuite de îndoieli și de așteptarea osândeii? Auziți toaca strămoșească și tăcuți și triști vă apropiați de altarele îmbrăcate în jale pentru chinuirea fără de lege a celui răstignit pentru dreptate. Ce semn minunat din Ceruri s'a dat vouă! Că iată înaintea ochilor voștri pilda strălucitoare a suferinței lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră. Voi veți auzi acum în strămoșeștile voastre biserici plângerile și tânguirile nemângăiate ale Maicii celei fără de prihană, voi veți urca Calvarul și veți vedea Mântui-

torul poticnind sub crucea grozavă, de care El nu s'a lăpădat ascultând voința Tatălui Său ca să ne mântuiască.

Dar cu lumânările aprinse în dimineața învierii înconjurând sfințele locașuri sub razele pâlînde ale miliardelor de stele sufletele voastre de oameni muritori nu vor să cuprindă întreagă dulceața bucuriei pentru înviere, căci din pragul sfintei sărbători voi aveți să urcați iarăș cărările bătătorite ale Calvarului vostru. La voi e gândul meu acum și toată iubirea sufletului meu vă învăluie cu haina durerii pentru suferințele voastre. Curați sunteți ca fulgii de zăpadă înainte de-a atinge pământul, ci păcatul văzând nevinovăția voastră, mai vârtos strigă: răstignește-i! Credință de granit sălășluește sufletele voastre și iubirea fără de margini a fost arma voastră de apărare, ci necredința și ura mai vârtos strigă: răstignește-i! Voi ați apărât legea și poruncile lui Dumnezeu crezând într'ânsul, ci fărădelegea și idolatria mai vârtos strigă: răstignește-i!

Ai legii românești mucenici din satele Sătmarului, înalțați gândurile voastre la cel ce vedeți însărând în grădină cum s'a rugat Tatălui Său să ia paharul amar dela dânsul, ci ascultând voia Lui l'a beut până în fund pentru păcatele noastre. Am dorit, mucenici, să se ia paharul acesta dela buzele voastre, ci geniul neamului nostru voiește mântuirea și fără de moarte nu este înviere, fără de jertfă nu este mântuire. Iată voi trebuie să beți paharul amar. Veți fi târați la judecată pentru dreptate, dar nu veți fi duși înaintea lui Pilat care să-și spele mâinile pentru osânda voastră rostind măcar cuvintele: „nu sunt vinovat pentru suferințele acestor drepti”, ci Ana și

Caiafa vor fi judecătorii voștri și cei ce vă acuză vor spune judecată asupra voastră.

Voi însă lăsați grijile omenesti în casele voastre și mergeți senini înaintea farizeilor cari cearcă prin umilirea voastră uciderea adevărului și a dreptății. Gândiți-vă la martirii, prin cari s'a întărit credința mântuitoare și să știți că judecata nu se aduce asupra voastră, ci un neam întreg stă alături de voi cerându-și dreptul de viață gata fiind să învie cu moarte pe moarte călcând. În ceasul slab al neputințelor omenesti închideți ochii voștri trupești, înalțați sufletele voastre în regiunile curate ale eternității și veți auzi limpede cuvintele dulci de mântuire: *nu vă temeți, căci eu sunt.*

Petrecând în pace sfințele sărbători ale învierii Domnului mergeți cu frunțile senine înaintea sinedriului dela Sătmar, mucenici ai sfintei cauze românești. Voi sunteți aleși puterilor cerești să aduceți dovada neînfricatului nostru dor de libertate și viață națională: vrem mai curând moartea decât sclăvia. Lăpădați deci dela voi toată grija lumească și chiar ura pentru dușmanii noștri de moarte o lăpădați, iar sufletele voastre și toată ființa voastră s'o închinați iubirei de neam și limbă și lege și s'o arătați lumii ca munte de granit cu piscuri neajunse de puteri omenesti.

Sunteți toți împreună acum. Părintele care-și pune sufletul pentru turmă, bătrânii cari au văzut trecutul și s'au legat de el ca viața de moarte, tinerii cu privire de foc în viitor, copii nevrâstnici, femei tari în credință și cu bărbătești hotărâri în suflet, căci ele mai ales, gingașe și simțitoare, vor pierde perzându-se strămoșeasca voastră lege românească. Voi toți mergeți senini înaintea judecătorilor,

Călătorii în... afaceri naționale.

I.

(Domnul avocat Păun e omul cel mai harnic și mai cruțător din lume. De dimineața până la prânz, dela doi până seara e într'o continuă activitate: în birou, la judecătoria, la tribunal. Cele două fete ale lui sunt considerate ca niște partii strălucite; domnul avocat are o avere respectabilă care, din an în an, crește mereu. E membru în comitetul național, e membru onorar la deosebite societăți, — pretutindenea e recunoscut ca un om cu greutate, deși n'are vreme să se intereseze decât de afacerile sale. E cunoscut în cercuri largi, deși nu lasă din orașelul său decât de patru cinci ori în acelaș anotimp al anului: în lunile Faur și Mart. Nici atunci nu s'ar îndura să-și părăsească afacerile dacă nu l'ar sili „chestiuni însemnate de interes național, obșteșc”, cum spune dumnealui. Pe candidații de avocat cari muncesc în biroul său, îi ține în frâu, nu glumă: îi obicinuește la munca necurmată pe care el a slăvit-o toată viața. Tinerii, însă, nu se prea pot împăca cu această lege de fer, și nici unul nu rămâne în cancelaria lui mai mult de o jumătate de an. El i-au scos nume slab între candidații de avocat, dar totuși se află destul cari să nu se sperie până ce nu cunosc din experiență pe domnul Păun.

De prezent sunt doi candidați în cancelaria dlui. Din Septembrie tot așteaptă o zi liberă, în care să mai poată răsufla. Dar șeful n'a lipsit o singură zi până acum din birou. El nu-și puteau închipui ca un om atât de avut să nu-și permită plăcerea unei vilegiaturi, a unei călătorii, cel puțin. Deși, în dimineața de 10 Mart,

nime nu se mtra dacă în cancelaria d. Păun se petrecu următoarea scenă):

Candidatul I (intrând ca o furtună): Vestе mare frate!

Candidatul II (oprindu-se din scris): Bună?

C. I: Foarte bună, dar aproape de necrezut.

C. II: Ei, s'o auzim! Nu-mi prea vine să cred.

C. I: Nu-ți spun până ce nu ghicești.

C. II: Se poate ghici o veste pe care chiar tu o declari de necrezut?

C. I: Totuși. Incearcă!

C. II: Poate, de-aseară, ți-ai luat censura.

C. I: Asta n'ar fi ceva de necrezut.

C. II: Să sperăm!

C. I: Altceva!

C. II: Ne-a invitat Păun la prânz?

C. I (clatină din cap).

C. II: Te-ai plimbat aseară cu domnișoarele Păun?

C. I (acelaș gest).

C. II: Ei, atunci, să-mi dai pace. N'am chef de glume. Uite ce vraf de acte am de rezolvit! (Isbește cu palma vraful de acte de pe masă). Și te sfătuiesc să-ți ocupi locul la masă. (Se uită la ceas). Peste două minute intră șeful și...

C. I (radios, se 'nvârte într'un călcâi). N'are să intre! Chiar asta-i! Nu va intra.

C. II (sare de pe scaun): Ce, e bolnav?

C. I: Nu.

C. II (ingrozit): A murit?

C. I: Ferească Dumnezeu! A călătorit!

C. II (în culmea uimirii). Peste puțință! Mai de grabă cred că a murit. De multe ori m'am gândit:

asa greu cum e, plin de sânge gros, poate să fie atăcat în toată clipa.

C. I: Te asigur că nu-i bolnav. L'am văzut când a luat trenul.

C. II (il îmbrățișează pe întâiul, apoi, repede își ia paltonul). Facem o plimbare? Până 'n Curmătură drumul ține o jumătat' de ceas.

C. I: Se 'nțelege că facem; ba, după părerea mea cred că azi nici să nu mai punem piciorul în birou. E o zi de primăvară dulce ca ochii dșoarei Geni Păun.

C. II (luându-și pălăria): Bine, frate, dar cui să datorim minunea asta?

C. I (scoate un bilet din buzunar): Când am intrat mai înainte pe porțiță, doamna Păun mi-a trimis prin servitoare biletul ăsta. (Cetește): „Domnul Păun a fost silit să plece repede, în afaceri naționale. Aseară târziu a primit o telegramă. Astfel pe Dvoastră, nu V'a putut aviza. Dar prin mine Vă roagă să-l supliniți în tot ce se va arăta a fi de lipsă”.

C. II: Se vede că-i lucru mare la Pesta, la ședința comitetului național.

C. I: Crezi că a călătorit la Pesta?

C. II: Se 'nțelege! Unde l'ar putea chema într'alt loc prin telegramă în cauze naționale? (Ies amândoi, Pe stradă).

C. I: Ești rămas de lume, iubite! Ședințele comitetului s'au ținut înainte c'o lună. A fost invitat atunci, dar nu s'a dus.

C. II: Atunci nu pricep unde a putut călători.

C. I: Hm! Eu cam dau cu socoteala! Dar nu mă interesează acum de fel, Imj pare bine că puteam răsufla și noi o zi. (Trec).

cari vă poartă ură în sufletele lor și frica să o lăpădați din mijlocul vostru, ci înălțându-vă sufletele în regiunile curate ale eternității ascultați și veți auzi limpede șoapta geniului românesc care vă cere jertfa curată: nu vă temereți, căci eu sunt.

De aci înainte Sătmarul va fi o nouă stațiune în calea grea, pe care neamul vostru urcă Calvarul purtându-și crucea pe umerii slăbiți de munci și nedreptățire, iar voi, muceniți din satele Sătmarului, veți înmulți legiunea martirilor cari întăresc credința izbăvitoare. Curați sunteți ca fulgii de zăpadă înainte de-a atinge pământul, dar se va răspunde vouă că ei lege au și după legea lor voi trebuie să suferiți. Suferiți dar, căci răsplata voastră este adorațiunea neamului românesc,

iar odată și odată sufletele voastre se vor amesteca cu ceata îngerilor în ziua cea mare, când istoria neînșelătoare va da știre despre poporul nostru ținut cu lanțuri în mormânt: nu este aici, ci s'au sculat.

Tatăl a jertfit pe scumpul său fiu pentru mântuirea noastră. Nu prin ticăloși și nemernici s'au mântuit neamurile, ci sufletele cele mai alese și cele mai curate au fost aduse destinului jertfă pentru înălțare. Fericiți sunteți, muceniți din satele Sătmarului, că ați fost aflați vrednici de jertfă. În săptămâna luminată, ispășiți de păcate prin învierea Domnului, voi mergeți cu frunțile senine să faceți dovada vredniciei neamului vostru și vă bucurați că prin voi și semenii voștri se va mântui. Mărire și laudă vouă aducem.

vărsat la Coritza, cu atât mai mult cu cât părintele Haralambie Balamacea, scăpase dela spânzurătoare pe ucigașul Ghermanos din Coritza, iar prințul nostru moștenitor scăpase tot dela moarte sigură pe un alt mitropolit grec. Și drept recunoștință Grecii omoară pe salvatorul lor, care lupta prin mijloacele cele mai civilizate pentru triumful cauzei noastre naționale de dincolo.

Adresându-se familiei, P. S. Sa Teofil, o roagă să primească condoleanțele bisericei române, alături de cele ale neamului întreg, cari constituiesc unica mângâiere în aceste ceasuri de durere. Ca să servim — adaugă arhiepiscopul Teofil, vă spui că părintele Balamacea, întrunea toate virtuțile creștinești și românești și va fi considerat ca un adevărat mucenic. Fie-i pomenirea vecinică”.

Cuvântarea P. S. Sale arhiepiscopului Teofil a produs cea mai frumoasă impresie asupra asistenței și a căzut ca un balsam alinător asupra rudelor și prietenilor victimelor.

D. Porumbaru, ministrul de Externe, a protestat energic la Atena și a făcut responsabili pe guvernanți de odiosul masacru din Coritza. Din toate convorbirile noastre cu d. Porumbaru asupra acestui incident greco-român rezultă, că guvernul Brătianu consideră cauza românească de peste Dunăre, ca un element care face parte integrantă din tratatul de pace din București, și prin urmare, dacă Grecii, nu țin seamă de acest element, însemnează, nici mai mult nici mai puțin, că, cu bună știință, slăbește tratatul din 28 Iulie.

Răspunsurile primite până în prezent, zice d. Porumbaru, sunt așa de neserioase, încât nu se poate pune nici un temei, pe ele. Grecii, dacă în adevăr apreciază prietenia României, trebuie să aibă o atitudine mai corectă față de Aromâni, protejații noștri firești, închee, cu indignare, dl Porumbaru.

D. Take Ionescu, care trece ca cel mai adânc cunoscător al afacerilor macedonene și cel mai bun susținător al Aromânilor, a fost cel dintâi care a scris un necrolog pentru părintele Haralambie Balamacea.

Macedonenii sunt primiți la d-sa în ori și ce ceas și vorbesc cu dânsul ca cu un părinte al lor, fără nici o reticență, fără nici o ipocrizie. D. Take Ionescu ne cunoaște bine psihologia și ne înțelege durerea. D. Take Ionescu mi-a declarat, că dacă Venizelos nu ne va da satisfacție deplină, nici de astădată, cel puțin dacă nu va pedepsi pe toți ucigașii; coloneli, ofițeri și soldați,

Infierarea masacrelor dela Coritza.

Cuvântul bisericei autocefale a României. — Ce spune ministrul nostru de externe. — Ce spune fostul ministru Take Ionescu. — Ce spune d. N. Iorga. — Ce spune presa română din și afară din Regat.

București, 1 Aprilie.

Azi pe la orele 10 a. m. s'a slujit în biserica sf. Gheorghe de către P. S. Sa arhiepiscopul Teofil, asistat de opt preoți, un parastas pentru odihna sufletelor noilor noștri martiri dela Coritza. La această pioasă ceremonie, organizată de comitetul ad hoc al societății de cultură macedo-română, au participat întreaga colonie aromână în cap cu dna și d. Dr. Leonte, colonia albaneză având în fruntea lor steagurile indoliante. Printre numeroasa asistență am remarcat și pe d. Ionel Grădișteanu, fost ministru, un admirabil apărător al Românilor de peste Dunăre.

Pe la sfârșitul parastasului, P. S. Sa arhiepiscopul Teofil a rostit o cuvântare pe cât de înălțătoare pe atât de creștinească, infierând în numele bisericei autocefale a Românilor măcelul săvârșit asupra membrilor de seamă a comunității noastre din Coritza.

Iată în esență cuvântarea demnului prelat român:

„Încă nu s'a cicatrizat rana cauzată prin uciderea românului Cicma, încă nu s'au uscat lacrimile vărsate pentru victimele din anul trecut, și iată că primim vestea înfiorătoare, că în aceleași împrejurări tragice, au fost uciși la Coritza, încă cinci fruntași aromâni.

„Fîndcă printre uciși este și acel vrednic protopop român, părintele Haralambie Balamacea, care a jucat un rol covârșitor în viața culturală și religioasă a fraților noștri din Albania, și fîndcă printre inspiratorii morali ai ucigașilor este tot un slugitor al altarului, mitropolitul Ghermanos al Coritzel, datorii suntem a face să se auză și glasul bisericei noastre naționale întru infierarea recentului masacru. Alături de întreaga suflarea românească și de lumea civilizată, trebuie să protestăm din toate puterile pentru sângele nevinovat al fraților noștri

II.

(La ușa cancelariei avocatului Păun, ciocănește un țaran cu degetele lui osoase și mari. Băta lui e răzimată de zid, căciula e pe o treaptă. El ciocănește și ascultă, apoi bate din nou. Nici un răspuns. Vrea să deschidă, dar ușa e încuiată. „Mare comedie” zice el, apoi se uită prin ferestre. Doamna Păun, din locuința vecină, din etaj, îl vede).

Doamna: De ce nu intri, bade?

Țăranul (întorcându-se): E încuiat. Domnul avocat nu-i acasă?

Doamna: Dumnealui nu, dar domnișorii sunt aici.

Țăranul: Nu-i nime! Nu se vede nime. Dar se poate să nu fie acasă domnul avocat? De câteori am venit l'am aflat aici. Și acum am venit pentru a cincisprezecea oară!

Doamna: A călătorit, nu e acasă!

Țăranul (uimit): Chiar astăzi? Dar pe azi e procesul meu! Dumneata glumești de bună seamă, doamnă. Știu eu că dumnealui totdeauna e acasă!

Doamna: E așa cum îți spun!

Țăranul: Atunci e foarte rău! Atunci înseamnă c'a fugit să nu mă apere.

Doamna (nervoasă): Prea e ascuțită limba dumneitale! Să nu te apere? Dar și dumneata că s'a dus să apere cauza poporului întreg, că a fost chemat prin telegramă? Ce pricepi dumneata!

Țăranul: Pricep că procesul meu e pierdut.

Doamna: Spui prostii. Aici sunt domnișorii. Dacă n'au venit încă, au să sosească numai decăt. Mai așteaptă.

Țăranul (își ia căciula și băta): Eu n'am nimic cu domnișorii. Eu am vorbit cu domnul Păun.

Domnului i-am plătit, cu dumnealui m'am înțeles. Ce știu domnișorii? (Țăranul iasă. În casa din față se aud ușile izbindu-se. Doamna Păun și două slujnice coboară repede pe scări și vin la birou. După ce se convinge că-i încuiat, doamna trimite pe cele două slujnice după candidați, să-i afle din fundul pământului).

(În vremea asta avocatul Păun călătorește într'un vagon de clasa a doua a acceleratului. Dumnealui pare foarte agitat; cum e singur într'un apartament, se mută de pe un scaun pe altul; desface niște tipărituri pline de cifre, le frunzărește repede și le pune, nervos, în buzunar, ca să le rela peste câteva minute. Privește pe fereastra vagonului, dar se pare că primăvara ce suride afară, nu-i face nici o plăcere, căci se retrage repede. În restimpuri desface o hârtie cocoloșită, — pe semne telegrama — și se uită în ea c'un fel de spaimă; mai despătură și vr'o trei scrisori, din cari totdeauna citește numai anumite șire. La o gară un călător nou intră în apartamentul lui Păun. Un restimp domnul cel străin îl privește cu stăruință, apoi deodată bate 'n palme.)

Domnul: Iacătă-l pe fratele Păun. Aproape să nu te mai cunosc!

Păun (tresare uimit, căci dumnealui nici n'a băgat de seamă venirea străinului. Privește la străin și-l recunoaște numai decăt): Servus, dragă, tu erai? Ce surpriză!

Domnul: Intr'adevăr! Cine se gândea că Păun să călătorească? Desigur vr'o afacere urgentă?

Păun: Da.

Domnul: Tot în chestia tratativelor de împăcare?

Păun (cu taină): Ai ghicit!

Domnul: Dar mi se pare că afacerea asta e

terminată. S'a dat publicității rezoluțiunea noastră, a comitetului național.

Păun (cu taină și mai mare): Da, însă asta n'are nimic a face. Tratativele se urmează.

Domnul: Nu mă nebuni!

Păun: Mă încred în tine, d'aia-ți spun.

Domnul: Ce păcat că n'am de-a face un drum mai lung. Aș vrea să te întreb multe lucruri. Dar la X trebuie să mă cobor.

Păun (cu groază): Vr'o afacere urgentă?

Domnul: Da, închipuie-ți! Am fost luat nân' acum de trei ori în combinație pentru a fi ales membru în consiliul de administrație a băncii... Totdeauna am căzut. Anul ăsta, cum ști, expiră mandatul celor trei membri. Am fost asigurat din toate părțile că de data asta voi reuși. Aseară capăt însă vesti slabe. Vai, m'ai îndatora foarte mult dacă ai pune o vorbă bună pentru mine.

Păun: De sigur că am s'o fac. Imi întrerup drumul pe douăsprezece ceasuri.

Domnul: Ar fi semnul celei mai desăvârșite prietenii. Dă-mi voie să-ți mulțumesc din inimă. (Îi strânge mâna cu căldură).

Păun: N'ai pentru ce, Munte. Trebuie să avem la bancă oameni de ispravă. Am să vorbesc cu directorul chiar azi. Mandatul meu încă expiră, dar, se 'nțelege, eu sunt asigurat.

Muntean: S'ar putea altfel? Nici nu m'am gândit vr'odată ca să ocup locul tău. Acela nime nu-l poate umplea mai bine ca tine.

(Păun se scuză, iasă în coridor și mai citește odată una din cele trei epistole. Nu se mai putu înșela că contracandidatul cu mari șanse de reușită de care-l scria directorul, era chiar acest Mun-

care au participat la atacul comunității noastre din Coritza, prietenia între România și Grecia nare să fie. Eu, zice Take Ionescu, am fost printre cei dintâi, cari să recunosc că Venizelos este un bărbat de stat remarcabil, însă, evenimentele din Coritza sunt de natură să-mi clatine convingerea ce mi-am format-o, dacă, după cum v'am

ca să nu zic, că guvernele noastre sunt fără bu-solă și prin urmare nu știu cum și unde merg. Dacă guvernul ar fi fost expresiunea adevărată a țării, atunci, alta ar fi fost și soarta Românilor subjugăți. Acum țara românească este la cheremul unei oligarhii, din sinul căreia ies și guvernele și parlamentul țării.

Preotul H. Balamace.

Sotir Balamace.

spus, primul ministru al Greciei nu se va grăbi, să avizeze la măsurile cele mai drastice pentru pedepsirea ucigașilor.

Printre bărbații noștri mari cari se ridică de asupra tuturor considerațiilor de partid, în ceasurile de supremă durere pentru un neam, fără îndolală, că N. Iorga ocupă locul de frunte. Spontaneu, chiar în momentul în care a sosit știrea, că Grecii iar ne omoară, a interpelat guvernul asupra noii atitudini a celor din Atena, față de noi. Dl. N. Iorga spune, că ne-am aliat cu nebunii și guvernele noastre prea îi menagează,

tean. El mai leși pe coridor și din alt motiv: se apropia de gara X și, pe linia asta era obiceiul să se culeagă biletele celor ce se coborau la cutare stațiune, încă în cursul drumului, îndată ce trenul pornea din stațiunea precedentă. Iar biletul lui nu era pentru Pesta ci pentru gara X).

IV.

Patru zile n'a mai dat pe acasă domnul Păun. Cele dintâi două fură foarte grele pentru doamna Păun, dar în a treia începu să primească telegrame. Acestea o inseninară cu totul și-o făcură să fie chiar binevoitoare față de cei doi candidați, cu cari se certase, ba-i chiar ocărăse că n'au grije de cancelarie. Ce-i drept, mai mult nu petreceau pe zi în birou cei doi tineri. Dar acum, ea însăși le dădu libertate, ba ce-i mai mult îi invitase și la ojină. Nu slăbea să le spună de succesele șefului lor; „într'adevăr călătoria lui a fost de cea mai mare însemnătate”, zicea dumneaei, „c'o lovitură a nimerit în cap trei cuie deodată”. Candidații nu prea înțelegeau ce vrea să spună doamna cu cuvintele acestea. Cel mai bătrân bănuia, cel mai tânăr nu primea aceste bănuieli, și astfel, în birou, în ziua a patra ajunseseră chiar la ceartă. Candidatul I. zicea: „Nu se poate explica decât într'un singur chip călătoria asta de patru zile: acum e sezonul adunărilor generale dela bănci, și o să vezi că șeful a lipsit de acasă pentru a se alege membru în direcțiunile cutăror institute”. Celalalt era aplicat să creadă că într'adevăr șeful a călătorit în chestie națională. Dar gazeta ce o primiră în după amiaza zilei de-a patra, îi împacă din nou: nici unul nu avusese dreptate. Advocatul Păun fusese și până acum membru în trei consilii de administrație, și, anul acesta îi expirase mandatul la toate trei băncile. Și, a fost reales cu mare majoritate, în toate trei posturile avute. La banca X, a fost ales chiar față de un candidat care se numea Muntean.

I. Agârbloeanu.

Aceasta, însă, nu ne oprește pe noi cari simțim românește ca să infierăm cu toată energia mișelia prietenilor noștri greci, zice dl. N. Iorga.

Presa românească din și afară de regat a fost pururea la înălțime pentru a vesteji actele mișelești ale Grecilor și ale Ungurilor, dușmanii de moarte ai neamului nostru.

Ca să fim sinceri și leali, însă, trebuie să recunoaștem și să o declarăm în public, că dnii Mille, directorul ziarelor „Adevărul” și „Dimineața”, și d. Vasile Goldis, directorul ziarului „Românul” din Arad, și-au făcut în toate împrejurările vitrige prin cari a trecut elementul românesc, mai mult decât datoria, protestând cu toată puterea împotriva persecutorilor noștri. D. Constantin Mille, deși cu ocazia vizitei sale la Atena, a fost obiectul unei atențiuni deosebite din partea regelui, primului ministru și a întregii populațiuni elene, totuși d-sa, a fost primul care a protestat ca ziarist și ca român, cerând satisfacție Grecilor. D. Mille a declarat celor din Atena, că tânăra amiciție greco-română, nu se va consolida, dacă Grecii nu se vor îndrepta. Răspunsurile date de Venizelos până acum, zice d. Mille, sunt departe de a liniști spiritele Românilor, deoarece toți suntem convinși, că ucigașii din Coritza, fie ei oșteri, fie Epiroți, fie insurgenți, sunt în primul rând Greci, cari au lucrat în complicitate, adică nu direct cu Venizelos, cu organele acestuia.

Prin urmare să se renunțe la sistemul nenorocit de până acum și să se caute adevăratele și sincerele mijloace pentru consolidarea prieteniei greco-române.

Cuvântul nostru al Aromânilor a fost la timp spus și ne permitem să-l respectăm și azi.

Grecii înțeleg să se alieze cu România fără să facă nici un sacrificiu, necum să recunoască, un regim special pentru Aromâni, un regim care să echivaleze, cum zice d. Porumbaru, cu un fel de autonomie școlară și bisericească. Nu. Pentru nimica în lume, nu ar consimți Grecii să acorde o asemenea concesie Aromânilor.

Dl Venizelos, nu se deosebește decât în formă, în această privință de dl Rallis. În realitate sunt de acord. În adevăr Venizelos mai fin, declară că acordă toate drepturile Românilor și chiar un episcopat. Totuși, însă, pe hârtie. Dl Rallis, mai franc, nu acorăă nimic, nici cu vorba, nici cu fapta. Unde este deosebirea? După noi, politica lui Venizelos este mai primejdioasă, de-

oarece sunt mulți naivi, cari încă îl cred de bună credință, și fac pe Aromâni să se expună persecuțiilor grecești.

Dl Venizelos a telegrafiat și dlui C. Mille, că regretă evenimentele dela Coritza.

Iar comunicatul guvernului Atenian nu numai că regretă, dar aruncă vina asupra unor responsabili, cari ar fi lucrat sub povața unui opozant al lui și că toți sunt niște responsabili.

Atunci constatarea e făcută: Autorii morali și materiali ai măcelului dela Coritza sunt niște greci iresponsabili.

D. Venizelos, dacă a fost proclamat de către toate cabinetele europene y compris Romania, ca un desăvârșit diplomat, aceasta se datorește mai mult meritului, că a știut să introducă disciplina, nu numai în rândurile armatei, ci să își disciplineze și poporul peste care guvernează ca un adevărat dictator. Cum se face, însă, că această influență de dictator nu se produce când organele sale asasinează pe Aromâni?

Fîndcă, răspundem noi, nu este la mijloc numai duplicitatea ci și complicitatea guvernului elen la evenimentele din Epir.

Dacă Grecii implicați în asasinat ar fi atinși numai de alienație mintală, am stătui pe dl Venizelos, să sporească casele de sănătate; însă, cum toți sunt conștienți ucigași, ar trebui să sporească pușcăriile. Pyrrhus.

Deputații noștri în comisile parlamentare.

În 24 Aprilie n. se va ceti în cameră rescriptul regesc, prin care se închide a treia sesiune parlamentară. După regulamentul camerei comisuniile parlamentare de până aci se disolvă și se aleg altele noi. Ziarul „Világ” are informații că în aceste comisuni guvernul va da loc și câtorva deputați de ai noștri, deoarece cu ocaziunea desbaterii chestiunii românești în cameră primul ministru a recunoscut partidul național. În consecință alegerea lor se impune. Până acuma deputații naționaliști nu au mai făcut parte din comisuniile parlamentare, doar pe timpul coaliției li s'a mai rezervat pro forma un loc modest.

*

Ce ne aduce noua lege de presă? De Duminică (12 Aprilie n.) a intrat în vigoare noua lege de presă. Ca să nu-i facem aci vre-un comentariu care ne-ar și provoca proces și amenzi, ne mărginim să reproducem declarațiile făcute ziaristilor de B. Sélley, locțiitorul procurorului general din capitală.

Noua lege de presă — a spus d. Sélley — înmulțește culpabilitățile, prin urmare dă și mai mult de lucru procurorului, care e nevoit să țină cel mai vigouros control. Ce privește situația creată de noua lege, în primul rând ziarele vor fi asediate de nenumărate procese de calomnie și despăgubiri materiale. Mulți se vor bucura că ziarele se ocupă de ei, căci astfel vor putea reflecta la despăgubiri; justiția va fi chemată să micșoreze pretensiunile acestora. Părerea mea individuală e că noua lege de presă nu va aduce schimbări esențiale. Ziarele vor putea continua să scrie ca și până acuma, cel mult vor fi mai precaute în chestiunile de onoare. În primele luni negreșit ziarele vor avea o situație neclară, dar experiența le va învăța de ce să se țină...

(Prima experiență s'a și făcut pe spatele ziarului social-democrat „Népszava”, care pentru un articol apărut în numărul său de sărbători, a și primit, în baza legii noi, botezul primului proces de presă.)

*

„Le Matin” și România. În numărul ce ni-a sosit astăzi, marele ziar parizian „Le Matin” publică un vibrant prim-articol intitulat: „Un pays de culture française nous offre son amitié”. (O țară de cultură franceză ne oferă prietenia) și iscălit de d. Stéphane Lauzanne, care nu de mult a fost oaspele României.

Sub farmecul puternicelor impresii ce i le-a lăsat România, d. Lauzanne prezintă publicului francez dovezi surprinzătoare despre iubirea caldă, adâncă și constantă ce au avut-o totdeauna Românii față de Franța, față de cultura franceză. Puritatea și eleganța limbii franceze

vorbită de Bucureșteni, vitrinele din România împodobite de cele mai recente creații ale spiritului francez l'au uimit pe d. St. Lauzanne.

Articolul din „Le Matin” va duce o rază de lumină adevărată peste păreri ce le aveau Francezii despre România, în vreme ce despre brutala Bulgaria credeau că-i civilizatoarea Orientului și o prietenă de elită a Franței.

Ministrul Jancovich la monarhul. Ni se anunță din Viena: Ministrul de culte și instrucțiune **B. Jancovich**, care a petrecut sărbătorile Paștelor în Semmering, a sosit ieri aci, prezentându-se azi la amiază în audiență la monarhul. Ministrul a raportat M. Sale despre chestii bisericesti.

Convocarea delegațiilor. Monitorul oficial publică în numărul său de azi autografele monarhului către primii miniștri, austriac și ungar și către ministrul de externe, privitoare la convocarea delegațiilor pentru ziua de **28 Aprilie n.** Intreagă presa din Budapesta, dar mai cu seamă presa opoziționistă face prognosticuri asupra desbaterilor viitoarei sesiuni delegaționale, care — spun aceste ziare — vor fi foarte sgomotoase.

Vor provoca lungi și aprinse discuții mai ales noul credit de 420 milioane cerut de comandamentul marinei, dar mai cu seamă **chestia românească**, pe care în legătură cu evenimentele mai recente, delegații opoziționali vor încerca să o întrebuițeze împotriva guvernului și a ministrului de externe. Un interesant punct al expozeului ministrului de externe va fi „Cartea roșie”, care, după cum se știe, va cuprinde acte diplomatice privitoare la evenimentele din urmă ale războiului balcanic, prin ce contele Berchtold încearcă să-și dovedească loialitatea atitudinii sale față de regatul român. În discuție va fi adusă de sigur și chestia călătoriei deputaților independenți la Petersburg. Conte **Ivan Hadic** — după cum se anunță — va adresa o interpelație ministrului de război în chestia conflictului dintre ofițeri și casina regnicolară din Budapesta.

Primul ministru austriac va face în cursul sesiunii delegaționale o nouă încercare de împăcare între Cehii și Germanii din Boemia. În scopul acesta va petrece în Budapesta în cursul sesiunii delegaționale și președintele camerei austriace, **Dr. Sylveszter**.

Monarhul cu toată probabilitatea va sosi la Budapesta în 27 cor., iar în 28 va primi în palatul din Buda delegațiile, mai întâi pe cea austriacă, apoi pe cea maghiară.

Chestia românească. Adunarea congregațională a comitatului **Baranya** — după cum se anunță din Pécs — s'a ocupat ieri, în legătură cu adresa societății „Emke” și a comitatului Pesta, cu chestia românească hotărând unanim trecerea la ordinea de zi peste aceste adrese și votând deplină încredere față cu politica de naționalitate a primului ministru contele Tisza.

Al treilea congres de pace. Țarul Rusiei a adresat reginei **Vilhelmina** a Olandei o scrisoare, urgitând convocarea congresului al treilea de pace în Haga. În urma acestei scrisori a țarului, ministrul de externe olandez a lansat o notă către toate puterile, rugându-le să-și numească delegații pentru al treilea congres de pace. În cercurile din Haga se crede că până la sfârșitul lui Aprilie toate puterile europene, precum și Statele-Unite din America și Japonia își vor numi delegații lor așa că comisiile pregătitoare se vor putea întruni în Haga încă la începutul lui Maiu. Punctul principal al ordinii de zi al congresului va fi introducerea **arbitrului obligator** pentru toate statele, adică puterile să se oblige, că în toate cazurile de conflicte să se adreseze congresului de pace din Haga și să reînnoiască hotărârea acestuia. Uniunea interparlamentară din Bruxelles a luat hotărârea pentru convocarea de urgență a congresului de pace, iar președintele lordul **Weardale**, membru al parlamentului englez s'a adresat deja în scopul acesta guvernului olandez. Lordul Weardale va călători în zilele apropiate la Haga, pentru ca și în persoană să urgiteze convocarea congresului.

Felicitări contelui Tisza de sărbători. Dela pribegitul conte Károlyi de peste Ocean a sosit prin cablu următorul fragment de moțiune:

— Adunarea maghiarilor din Cleveland salută cu însuflețire opoziția și își exprimă disprețul față de Tisza și partidul lui cumpărat pe bani. (Urmează câteva semne de exclamare, care telegraful nu le-a putut reda.)

Masacrele dela Corița.

Parastase și meetinguri pentru martirii credinței românești. — Soc. macedoneană „Moloviște” și persecuțiile Aromânilor din Macedonia. — Delegația Macedonenilor la d. ministru de externe. — Înțelesul depeșei dlui Venizelos. — Atitudinea guvernului și presei grecești față de bandele din Corița. — Presa bulgară și asasinatul dela Corița.

Arad, 15 Aprilie.

Pentru ziua de azi primim următoarele amănunte în legătură cu masacrarea fraților noștri din Macedonia:

Ieri Marti, la orele 10 dim. un parastas, organizat de societatea macedo-română, — a avut loc la biserica Sf. Gheorghe-nou din București, întru pomenirea regretatului părinte **Haralambie Balamace**, a fratelui său **Sotir Balamace** cât și a notabililor **Talabacu**, casierul comunității românești, **Vasile Fați** și **Baboianu**, asasinați mișelește la Corița în împrejurările cunoscute.

Au luat parte la parastas, în afară de membrii familiei Balamace în București un foarte mare număr de Români macedoneni cu d. **Dr. Leonte** în frunte, membrii coloniei albaneze, numeroși reprezentanți ai societăților studențești din București, cât și un mare număr de alți buni români aflători în București.

Serviciul divin a fost oficiat de arhierul **Teofil Ploesteanu**, asistat de preotul albanez **Cealama**, cât și de mulți preoți din București cunoscuți ai regretatului părinte Haralambie Balamace.

După oficierea serviciului divin arhierul **Teofil Ploesteanu** a rostit o mică cuvântare arătând meritele marelui român care a fost preotul Haralambie Balamace.

Corul bisericii intonează „Veșnica pomenire”.

D. profesor **Diamandi** ține în cinstea bisericii o cuvântare care protestează contra măcelurilor săvârșite asupra părintelui Balamace, marele naționalist cât și a celorlăți. Aceste măceluri, spune dsa, nu se pot uita. Guvernul este dator să ia numai decât toate măsurile.

Să se știe însă că răbdarea poporului își are o margine și credem că Români macedoneni din Balcani au suferit prea multe până acum.

D. M. **Eftimiu** inginer: Cere ca guvernul să ia măsuri contra măcelurilor comise. Nu înțelege ce rost mai are o prietenie oficială cu Grecia când se comit asemenea asasinamente.

D. **Canțili** negustor: Arată meritele familiei Balamace și roagă pe cei de față a nu pierde niciodată din minte pe ultimii martiri ai cauzei românești.

Parastasul a luat sfârșit la orele 11.

Un alt parastas pentru odihna sufletelor martirilor români asasinați mișelește la Corița, a avut loc Duminecă la Constanța. Au asistat pe lângă membrii coloniilor aromâne și albaneze și numeroși cetățeni.

După terminarea parastasului ambele colonii s'au îndreptat spre sala cea mare a cinematografului „Palat” unde s'au redactat următoarele două telegrame:

Onor. guvernului regatului albanez la Durazzo:

Coloniile albaneze și aromână din Constanța, luând parte la oficierea unui parastas în catedrala orașului pentru odihna sufletelor martirilor frații Haralambie și Sotir Balamace și alți notabili, asasinați mișelește prin instigațiile episcopului Ghermanos, vă roagă prin noi să binevoiiți a aviza la cea mai aspră pedeapsă contra numitului episcop și complicilor săi, aceasta spre

a se satisface sentimentul dreptății și inimii noastre adânc rănite.

Hristu Costea, Dabo Tănase, Dr. Mișea, Petru Vulcan, Anton Radu, N. Marcu, Zahar Zamfirescu, Nicola Petre, Isail Loțo, Serafim Nache Constantinescu, N. Cișmegiu, frații Fărpa, P. Miholescu, Tache Palaș, Gh. Cosma, Ioachim Cosma, Bandu Constantin Panu, Hristu Ciomu, Perdichi, M. Sterie, Dzoze, Caluș, Stavre Naum, Eftimiu, Jurca, Pande Costea, Căra, Simion Neofit, Dumitru Marcu, Avram Marcu, Mircea Zamfirescu, Pande Traian, Aristide Iacob, Pandu Fundu, Ilie Cotta, Gh. Bociola, Rizescu, Sotir Vasile.

Familiei Balamace

La Corița.

Azi toți Aromânii și Albanzii din Constanța luând parte la parastasul oficiat la catedrala orașului pentru odihna sufletelor martirilor frații Balamace și ceilalți a intervenit la onor. guvernului al regatului albanez pentru cea mai aspră pedeapsă contra episcopului Ghermanos și complicilor săi asasini și vă roagă să primiți sincerele sale sentimente de condoleanțe.

Pentru comitetele coloniilor: Tănase Dabo, Hristu Costea, Petru Vulcan, Dr. Mișea, Ilie Cotta, Petre Gh. Radu, Anton Radu, Gheorghe Cosma, Sandri Ceroba, Rizescu, Sotir Vasile, N. Marcu, Perdichi Dzoze, Caluș, Isail, Loțo, Serafim, Nache C-tinescu, N. Cișmegiu, Miholescu, T. Palaș, G. R. Cosma, Bandu, Stavre Iancu, Eftimiu.

Meetinguri de protestare.

Mâne, Joi, va avea loc în București în sala „Dacia” o mare întrunire de protestare contra asasinatelor dela Corița. La această întrunire vor lua cuvântul dñii: **Bogdan-Duică**, **V. Arion**, **Murnu**, **Dr. Leonte** și **I. Grădișteanu**.

Cine sunt celelalte victime?

Alaltăieri după amiază arhimandritul **Fotie Balamace** din București a primit o telegramă din partea dlui **Burghilea** ministrul României la Durazzo, prin care este vestit că celelalte trei victime ale asasinatelor dela Corița sunt **Vasile Talabacu**, casierul comunității românești dela Corița, **Vasile Fați** și **Babaiana**, ambii negustori din localitate.

Aromânii persecutați și de Sârbi

Adunarea generală a societății macedonene „Moloviște” din București ținută Duminecă în localul hotelului Bruxelles a însărcinat noul comitet al societății să facă demersuri pe lângă guvernul român să ia măsuri pentru revocarea delegației sârbe din București relativ la persecuțiile suferite de Aromânii din Macedonia în special din Moloviște, din partea autorităților lor sârbești.

Delegația Macedonenilor la d. ministru de externe al României

Luni la orele 12 comisiunea delegată de soc. „Macedo-română” din București s'a prezentat din nou dlui ministru **Porumbaru** în chestia masacrelor dela Corița.

D. ministru de externe a primit foarte bine pe membrii comisiunii și le-a comunicat că nimic nou nu s'a mai primit din partea guvernului dela Atena.

Guvernul dela Durazzo a trimis o nouă telegramă în care se anunță că mitropolitul **Ghermanos** cât și cei cari se vor mai prinde că au luat parte activă la asasinamentele dela Corița vor fi dați în judecata Curtii marțiale.

D. ministru **Porumbaru** a mai arătat celor de față că d-sa personal va face tot posibilul — de pace totul va fi lămurit — ca guvernul grec să dea satisfacție și să intervie pentru restabilirea ordinii.

Cine a făptuit asasinamentele din Corița

D. C. **Mille**, directorul „Adevărului” din București aducând la cunoștința dlui Venizelos emoția provocată în România de asasinamentele dela Corița, acesta a răspuns prin următoarea telegramă:

„Suntem tot atât de dureros impresionați și d-v. de evenimentele tragice dela Corița. Esnebulia criminală a unor indivizi irresponsabili

cari au semănat atâtea nenorociri în mijlocul populațiilor pacifice.

Acțiunea acestor indivizi este dezaprobată cu aceeași energie și la noi ca și la d-voastră”.

Această telegramă a primului ministru al Greciei, pare, la prima vedere fără înțeles.

Ce însemnează afirmația că evenimentele tragice dela Corița sunt o nebunie criminală a unor indivizi iresponsabili? Și pentru ce acțiunea acestor indivizi ar fi dezaprobată cu aceeași energie în Grecia ca și în România? Oare este vorba de guvernul provizoriu al Epirului autonom, de acțiunea și de isprăvile lui? Șeful acestui guvern Zografos este un „individ iresponsabil”?

Ziarele grecești sosite cu ultimul curier din Atena și care poartă data de Mercuri și Joi 26 și 27 Martie, cuprind amănunte cari luminează depeșa dlui Venizelos.

Atacul în contra Coriței, n'a fost pornit de către guvernul provizoriu al Epirului, cu ajutorul așa numitelor batalioane sacre. Atacul în contra Coriței, care a provocat cunoscutele masacre, a fost făcut de o bandă izolată, care a operat sub conducerea unui domn Busios, originar din Sertige și fost deputat în parlamentul otoman.

Ziarul oficios *Patris* vorbind de ororile săvârșite la Corița, după ce spune că acest Busios a făcut „o acțiune neavând nici o legătură nici cu Epirotii, nici cu guvernul acestora, nici cu guvernarea responsabilă ai Greciei, ci numai ca să-și ridice lui un pedestal, călcând peste cadavre și semănând victime în drumul său”, — îl numește aventurier criminal și denunță chiar activitatea lui din parlamentul turcesc.

Ziarele grecești vestejesc cu atât mai aspru actul criminal săvârșit de acest Busios, cu cât, în timpul ce el ataca Corița, guvernul Epirului era în tratative cu guvernul Albaniei și nu încapă îndoielă că cele petrecute la Corița, au influențat în rău mersul acestor negocieri.

Iată dar care este înțelesul telegrammei dlui Venizelos și cum judecă și califică cercurile politice dela Atena crimele săvârșite la Corița.

„Gazeta di Venezia” află din Atena: Cercurile competente grecești declară că indispoziția actuală în România din cauza masacrării unor Aromâni la Corița e foarte regretată de ele. Se accentuează că Venizelos pune un preț foarte mare pe prietenia României și vrea să o păstreze cu cea mai mare sinceritate. Guvernul grec nu poate fi făcut nici direct, nici indirect răspunzător pentru tratamentul Aromânilor din Corița. Dacă se susține că cei câțiva Aromâni au fost omorâți de soldați greci regulați, atunci nu poate fi vorba decât de dezertori, cari, ca și ofițeri intrați în rândurile răsculaților, vor fi trași la răspundere, dacă se vor întoarce în Grecia.

Presa bulgară și asasinatul din Corița.

Incidentul dintre România și Grecia, preocupă întreaga presă bulgară.

Ziarele aduc aminte României de cuvintele poetului Ovidiu: „Timeo Danaos et dona ferentes” (Mă tem de Greci chiar când îmi aduc daruri.)

România trebuie să se ferească de Greci, inamicii săi din vremile cele mai vechi.

Cel mai bun răspuns — spun ziarele bulgare — la atrocitățile din Corița, ar fi rechemarea generalului Coandă și desinteresarea României în chestiunea egeică.

(Alte amănunte în nrul nostru de mâine. — N. R.)

ORONIA ȘCOLARĂ

Notițe despre începutul școlii române de dincoace de Carpați.

(Sfârșit).

III.

Credincios hotărârii de a da la sfârșitul fiecărei epoce și o schiță a manualelor școlare, ne oprim puțin și aci. Neavând deocamdată școlile în înțelesul strict al cuvântului, nici de manuale în forma de azi nu poate fi vorba.

Înțelegând sub manual didactic acea carte, din care instructorul propune elevilor pe lângă cetit, scris și elementele culturii vremii aceleia; apoi în acest period trebuie să le confundăm cu primele noastre cărți bisericești. Deocamdată tipărite nu avem, căci Guttenberg descoperire teascurile de tiparniță numai la 1540; le-am avut, însă, mult înainte de acest an în manuscrise. Bazat pe o aserțiune a Papei Inochentie IV (1243—1258) de cuprinsul, că Românii ar fi avut liturgia tradusă încă din veacul al XII; Șaguna este de părerea, că noi am avut în manuscrise unele cărți bisericești și de rugăciuni, mult înainte de inventarea tiparului*). Aceasta este cu atât mai verosimil, căci s'a păstrat până bine de curând, obiceiul de a scrie cărțile bisericești cu mâna și astfel a le preda destinației. Se mai află și astăzi în uz atari cărți scrise cu mare migăleală de călugări, preoți și donate sf. biserici. Astfel în ce privește traducerea primelor noastre cărți, datul tipăririi de multe ori este un lucru puțin important.

La întrebarea, *cu ce fel de litere s'au scris acele cărți*, răspundem tot cu Șaguna. După desbinarea bisericii creștine în răsăriteană și apuseană; mai mult împrejurărilor geografice, astfel politice, noi am rămas sub cea din urmă. Biserica ortodoxă pentru a-și păstra pe Români, nu vede cu ochi buni literile latine, cari ne-ar fi putut atrage în sferile latinității, prin urmare spre biserica apuseană. Literile latine folosite de stăpânirea mirenească dușmănoasă nouă deveniră și prin aceasta odioase pentru Români. Astfel primele noastre cărți bisericești și de rugăciune trebuie să se fi scris cu un amestec de litere grecești și slave, preponderând tot mai multe slavonele, pentru că redau mai fidel unele sunete românești. Așa am ajuns la *cirile* nu numai în scrierea cărților bisericești, ci și în corespondență¹⁾.

Cât privește limba vorbită în mănăstiri, astfel și limba cursurilor preoțești, încă nu se amintește nimic. Cunoșcând, însă, împrejurările de atunci, putem face unele deducții aproape sigure. Putem afirma, că limba bisericii era și limba de predare a acelor cursuri, care la rândul său se schimba odată cu dominațiunea politică: greacă, slavonă și iarăș greacă, de care ține cont și *imigrarea călugărilor*.

Este lucru știut, doară, că mulțime de călugări erau străini; vedem aceasta și din cazul mănăstirii din Maramurăș, căreia patriarhul Antonie II îi impune de igumen pe Pahomie, un călugăr din anturajul său. *Nimic mai firesc, decât călugării străini, imigrați — prin contactul cu poporul — au fost constrânși să învețe românește; iar candidații de popie, pentru executarea cultului divin, trebuiau să învețe limba uzitată în biserică.* Avem, deci, aproape totdeauna două limbi în mănăstiri.

Aserțiunea aceasta o confirmă existența mai multor lexicoane, ce ni s'au păstrat de pe acele vremuri. Cunoaștem până acum nu mai puțin decât *douăsprezece lexicoane slavo-române*²⁾, dintre cari unul din sec. XVI. Că, de fapt, acele vocabulare slavo- sau sârbo-românești, se întrebuintau în biserică, ne-o dovedește chiar și numele ce li se dă.

*) Șaguna op. cit. pg. 69.

1) Op. cit. pg. 72—73.

2) G. Crețu: „Mardarie Cozianul, Lexicon slavo-românesc. București. Ed. Acad. r. 1910. pg. 22.

Așa descoperitorul „*Fragmentului dela Belgrad*”, E. Catuzniacki, în lucrarea sa „*Archiv für slavische Philologie, XVI*” îl numește: „...ein Kirchenslavische Vocabular...”³⁾ „*Fragmentul Cipariu*” din sec. XVII, aflat în biblioteca ilustrului latinist, însuș Cipariu l'a numit: „*Vocabular biblic sârbesc-românesc*”⁴⁾.

Aceste vechi dicționare — ca și manuscrise — erau răspândite și prin mănăstirile de dincoace de Carpați. Dovadă, afară de „*Fragmentul Cipariu*”, ne mai servească faptul că „*Lexiconul lui Michai, 1672*”, ce se păstrează în muzeul național din București, a fost cumpărat dela un preot ardelean⁵⁾.

IV.

Sute de ani așa s'a scurs umila viață a strămoșilor noștri între cele mai mărețe condiții de trai. Părăsiți de orgolioșii lor părinți, aici, la poarta Europei, rând pe rând i-au strivit oardele barbare răscolite de foame și pofta de jaf de prin nesfârșitele pustiri ale Asiei. Abia trecea o haită de „câp-câni” — cum îi mai pomenește cu groază tradiția —: bieții refugiați prin ascunzișurile codrilor porniau la vale, unde aflându-și acareturile scrumate, cu străduința furnicii, repede le înălțau, ca pe când vor fi isprăvite și lanurile coapte, din nou să verse pustiul alt roi de lăcuste flămânde. Așa ne-au călcat pe rând: *Hunii, Goții, Longobarzii, Tătarii etc.*, ne mai amintind lenta espanziune a *Slavilor*, din a căror pat de dragoste, abia curând ne-am recules cu adânci leziuni spirituale și corporale.

Astfel nici nu se poate vorbi despre o cultură pe aceste plaiuri de mult, dela cultura romană și până în zilele noastre. Încă și în veacul al XVII, scriitorul *Freiberger*, spune, că din cauza împrejurărilor de tot vitrege, între Valahi, abia s'ar afla om, care să știe ceti și scrie⁶⁾.

Deși spusa numelui scriitor este exagerată, totuș ușor ne putem închipui ce va fi fost înainte de sec. XVI, dela care dată reformațiunea apropiindu-se de noi cu gânduri viclene, tănuite a influențat introducerea limbei naționale în biserică și de când aflăm urme de unele școlile românești.

La 1686 supremația turcească fu distrusă de Habsburgi; principele ardelean luptase alături cu păgânul. Se năruiește influința principatului transilvan, care a fost cel mai fervent ocrotitor al reformațiunei; astfel decade protestantismul după o prosperare de aproape 200 ani și prinde a se reînălța catolicismul. Românii scapă de dragostea calvinilor și apucă în brațele catolicilor. Cu 1700, anul unirii cu Roma, se deschide al treilea period în viața școlilor române. — Despre toate aceste la timpul său!

Tr. Mager.

Știrile zilei.

Un grav conflict între Statele-Unite și Mexico.

Berlin. — Intre Statele-Unite și Mexico a izbucnit un grav conflict. În săptămâna trecută un detașament de soldați americani cari au debarcat în Tampico pentru ca să se aprovizioneze cu oleu, au fost deținuți la ordinul comandantului garnizoanei mexicane din localitate. Protestând contraadmiralul flotei americane Mayo împotriva acestei proceduri, soldații americani au fost puși iarăș în libertate. Contraadmiralul Mayo a pretins însă și satisfacție pentru deținerea soldaților americani. Președintele mexican Huerta a cerut scuze pentru acest incident, dar după o consfătuire mai lungă cu membri guvernului său a refuzat să dea și salutul steagului Statelor-Unite prin 21 de împușcături de tun. În urma acestora guvernul american a

3) Tot acolo pg. 23.

4) Tot acolo, pg. 24.

5) G. Crețu, op. cit. pg. 40.

6) Dobrescu, Fragmente, pg. 64.

Knapp Sándor, Arad

institut de vopsitorie, curățire chimică și spălarea cu aburi a albiturilor.

Local de primire: colțul străzilor Weitzer János, și Kazinczy.

Stabilimentul: strada Magyar nr. 26. — Comenzile din provincie se execută prompt și conștiințios.

Ka 1947

Atelier pentru vopsirea hainelor în cele mai noi culori moderne, după model. — Curățitorie chimică de haine, în mod uscat. — Curățitorie și vopsitorie de dantele, perdele de dantele, pânuri de păr, covoare, stofe de mobile, mănuși etc.

Experiență îndelungată în strălățitate.

trimes un ultimatum de 24 de ore guvernului mexican. Totodată întreaga flota din marea atlantică a Statelor-Unite a fost comandată în fața portului Tampico. La 21 vase de război a Statelor-Unite se află deja în fața portului Tampico.

După cum anunță o telegramă din Washington președintele va aplica forță numai în cazul extrem.

Reprezentantul guvernului mexican în Washington, Algara a adus Sâmbătă la cunoștință secretarului de externe al Statelor-Unite Bryan că Huerta e aplicat a da salutului vasului american „Delphin” dar cu unele condiții privitor la formalitățile acestui salut. Bryan a declarat că nu primește nici un fel de condiție. Prietenii lui Huerta din Washington recunoscând seriozitatea situației l'au sfătuit pe cale telegrafică pe teza situației l'au sfătuit pe cale telegrafică să satisfacă cerințele guvernului american.

Știri despre o afirmativă vizită a Tarului în România.

Viena. — „Neue Freie Presse” primește din București știrea, că în cursul toamnei țarul însuși va reîntoarce la Sinaia vizita ce i-a făcut-o familia princiară română. Știrea aceasta deși venită din cercurile înalte, nu a putut fi până acum controlată.

Noul guvern al Coriței.

București. — Cunoscutul albanez Pandeli, care trăiește în București, a fost numit guvern al Coriței. Numele dlui Pandeli a urmat conform dorinței guvernului grecesc, și se speră că noul guvern îi va succeda să restabilească în curând stări pacifice în ținutul Coriței.

Durazzo. — Noul guvern al Coriței, Pandeli a plecat spre Corița. El are misiunea să pacifice teritoriul de sub sfera lui de activitate. În același timp au plecat de aici mai multe detașamente mai mici de jandarmi și trupe regulate spre Corița.

Un preot numit atașat militar.

Roma. — O telegramă din New-York vestește că părintele Franz Feinder, capelanul armatei americane a fost numit atașat militar al Statelor-Unite la Tokio.

Domnitorul Albaniei e ferm hotărât să procedeze cu forța față de revoluționari.

Durazzo. — Organizarea și înarmarea miliției albaneze continuă. Domnitorul Albaniei e ferm hotărât să procedeze cu forța față de revoluționari, punându-se însuși în fruntea armatei sale pentru a restabilească ordinea și liniștea pe teritoriul albanez, încredințat lui de către marile puteri.

London. — Ziarele engleze anunță că domnitorul Albaniei va lua în zilele cele mai apropiate titlul de rege. Domnitorul a elaborat în înțelegere cu guvernul albanez o proclamație, prin care va face cunoscut poporului albanez că primește titlul de rege al Albaniei. Proclamația se va publica încă în cursul acestei săptămâni.

Vizita împăratului Wilhelm la București.

Viena. — O telegramă din București anunță că ambasadorul german de acolo a declarat că nu are până acum oficios nici o cunoștință despre o vizită a împăratului Wilhelm în capitala română. Probabil însă plecarea la Corfu a ambasadorului german din Constantinopol, Wagenheim să fie în legătură cu o eventuală călătorie a împăratului german la București.

Intrevederea din Abbazia.

Abbazia. — Intre contele Berchtold și marchizul Di San Giuliano a avut loc azi înainte de amiază dela orele 10 până la 12 o consfătuire în salonul ce zace între departamentele locuite de cei doi miniștri în hotelul Stefania. Ambasadorii Avarna și Mérey precum și șefii de secții au făcut în același timp o excursie mai mare cu automobilul. După unele informații consfătuirea din urmă va avea loc Sâmbătă, miniștrii vor pleca însă probabil Duminică dimineața din Abbazia. Se afirmă că secretarul ambasadei austro-ungare, contele Walterskirchen ar fi declarat că după terminarea consfătuirilor ambii miniștri vor da un comunicat oficial, prin care vor informa opinia publică despre materia și rezultatul consfătuirilor.

Azi la amiază contele Berchtold a dat un dejun în hotelul Stefania, la care au luat parte și autoritățile din Volosca. După amiază marchizul Di San Giuliano a primit foarte cordial la sine pe ziaristi, declarându-le însă că nu le poate acorda nici un interview.

După amiază a avut loc în onoarea diplomaților în vila din Abbazia a ambasadorului american baron Hengelmüller un „garden party”.

Seara a avut loc un prânz în hotelul Stefania, la care afară de diplomați au luat parte și autoritățile din Abbazia și Volosca.

Bulgaria comandă puști la fabricile austro-ungare.

Viena. — După știrile dela bursa de aici Bulgaria a comandat la fabrica de puști austriacă puști în valoare de 10 milioane franci. La locurile competente se declară această știre de prematură. Fapt e însă că Bulgaria a început deja tratativele în scopul acesta cu fabrica austriacă.

Vizita regelui Angliei la Viena.

Viena. — Din cercurile bineinformate se anunță că regele Gheorghe al Angliei îl va vizita în cursul aceste veri pe M. Sa monarhul Francis Iosif.

Vizita țarului la Londra.

Londra. — Standard e informat că țarul Rusiei va sosi în prima săptămână a lui August la Londra pentru ca să-i facă vizită regelui Angliei.

Un nou incident la granița germano-rusă.

Königsberg. — Luni, a doua zi de Paști vre-o câțiva pescari germani au fost aruncați de furtuna mării pe malurile rusești. Soldații de graniță ruși au împușcat asupra pescarilor naufragiați. Un pescar a murit iar 6 grav răniți au fost transportați în spitalul din Libao.

Guvernul german a cerut energice explicații guvernului rusesc.

Italia a trimis arme în Albania.

Durazzo. — Acum două zile vase de război italiene au adus 10.000 de puști și munițiune corespunzătoare pentru armata albaneză.

INFORMAȚIUNI.

Ierusalimul.

Arad, 15 Aprilie 1914.

De două mii de ani tragedia Ierusalimului (Ierusalaim = cetatea păcii) preocupă mintea învățaților și sufletul artiștilor: unii l'au studiat, alții l'au cântat și misterul credinței a rămas nealterat după cum zice Scriptura.

Căderea Ierusalimului a prevestit-o încă profetul Ieremia în urmă, în Testamentul vechiu sunt numeroase aluziuni la căderea cetății, până în cele din urmă Christos a profetizat categoric: „Adevăr, adevăr grăiesc vouă, piatră pe piatră nu va rămâne” — înțelegând sub biserică întreg orașul „care bate cu pietrii și ucide profeții trimiși lui...”

Cu 70 de ani mai târziu s'a împlinit profeția: Titus a făcut cetatea una cu pământul — după cum scrie istoricul Flavius — încât „străinul trecând pe acolo nu ar mai fi știut că au locuit oameni”. Împăratul Adrian a șters și numele orașului zidit de nou, botezându-l: Aelia Capitolia, ca să-i piară amintirea trecutului. Deși în urmă s'au ivit „prooroci mincinoși”, cum a fost rabbi Ben Akiba, care prezinta poporului pe un oarecare Barkochba, ca pe un nou Messia mântuitor al cetății — trupele lui Severus au reprimat ori ce mișcare.

Iulian Apostatul a încercat în urmă să zidească templul dăruit al lui Solomon cu ajutorul bănesc al Romanilor, dar munca a fost zădărnicită, căci precum îl înștiințează tribunul Ammelius Marcollinus pe împărat: „...pe când se așeza piatra, globuri de flacără mistuitoare (metuendi globi flammaram) au izbucnit de lângă fundamentul templului, făcând cu neputință continuarea lucrului... astfel s'a întrerupt zidirea”.

Mai târziu, când religia creștină a fost recunoscută și îmbrățișată de stat, Constantin cel Mare ridică (pe la 325) o biserică deasupra sfântului mormânt. Cu vremea creștinii au început să privească cu sfîințenie la orașul urgisit de mai înainte, căci „acum nu mai era orașul unde a pătimit Christos, ci unde a câștigat mântuirea și și-a lăsat urmele pământene” — cum spune Torquato Tasso în poemul său.

Apoi când islamul a ocupat orașul sfânt în 637, creștinii mai cu seamă s'au simțit ligniți în plehlor. Și secole de-a rândul au urmat cruciadele, când cucerindu-l, când pierzându-l, până când în cele din urmă mohamedanii s'au făcut definitiv stăpâni pe oraș.

Astăzi Ierusalimul nu e nici al osmanilor, nici al stînlor — cu atât mai puțin al ovreilor, cari visează să crezeze din Palestina o țară a lor. Orașul stă sub protectoratul marilor puteri, în frunte cu un mutesariff, ceea ce însă nu împiedecă libera exercitare a cultului creștin. Mai toate religiile creștine au biserică în oraș unde credincioșii din depărtări mari vin în pelerinaj la locul sfânt să se împărtășească cu sfintele taine.

La inițiativa M. Sale reginei poete a României vorba să se zidească în Ierusalim și o biserică românească, spre mărirea neamului nostru îmbucătățit, se pătimește cu Christos în săptămâna patimilor și numai lege mai află mângâiere și în trecut speranță pentru viitor mai bun...

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță scăderea temperaturii, vânt, în unele locuri pluvios. Prognostic telegrafic: vreme schimbătoare, vânt rece.

Temperatura la amiază a fost: 9.8 C.

Pentru monumentul Vlaicu. (Colecta avocatului Ioan Popovici din Orșova): Dr. Ioan Popovici, avocat în Orșova și soția, 20.— George Mioc, comerciant în Orșova, 5.— Vera Mioc 5.— Petru Borțun, marșilvan în Orșova, 10.— Pavel Pascu, primforest în Orșova, 5.— Ștefan Vior, oficiant în pensiune în Orșova, 5.— Constantin Dure, preot, Orșova, 5.— Ștefan Giurginea, oficiant, Orșova, 5.— Dr. Arșad Micu, avocat, Orșova, 5.— Iovan Andrievici, otel în Orșova, 4.— Dimitrie Cojocariu, oficiant, Orșova, 2.— Nicolae Stoica, adiunct de primar, Orșova, 2.— Ioan Bărinton, otelier în Orșova, 5.— Alexandru Dănilă, proprietar, Orșova, 3.— Suma 81 cor. (zic optzeci și coroane).

Listă de subscripție întocmită la 29 Dec. 1913 ocazia sfîințirii Bisericii din com. Racova județul Bacău prin colectantul d. P. Bogdan: D. Gh. Marcu, avocat, fost primar, Dorohoi, Lei 4.— Gh. Șentea, învățător com. Racova-Bacău 2.— N. Hângan, institutor com. Roznov jud. Neamțu 2.— Preot T. Zotta, profesor al județului Bacău, 3.— Preot C. Țîțaru, com. Băgești, jud. Bacău, 2.— Preot Borcea, com. Racova-Bacău, 4.— Ion Radu Focșea, agricultor, com. Racova-Bacău, 2.— Gh. Daianu, farmacist, com. Buhești, jud. Neamț, 14.— Dr. V. Bocușcu, medic de spital, com. Ștefanesti-Botoșani, 10.— Preot I. Vlădeanu, com. Bătea-Bacău, 2.— Preot Ioachim Filimon, com. Blăgești-Bacău, 5.— C. Grigoriu, controlor agronom str. justitiei Nr. 3 Bacău, 6.— Vasile Pop, Fundătura Grivița Nr. 1 București, 2.— Alex. Dediș, controlor agronom, com. Ghidigeni jud. Tutova, 2.— Teodor Măndru, controlor agronom, com. Teșu, jud. Tecuci, 1.— Mariu Băchet, controlor agronom, com. Moșoia jud. Argeș, 2.— Nic. Dascalescu, controlor agronom, Casa centrală băneilor populare, București 1.— Ioan D. Bistreaș, agronom-șef, Casa Centrală a băncilor populare București 1.— Preot C. Pruncu, piatra-Neamțu, 2.— Teșu Lei 67.—

Colecta preotului Dumitru I. Popa din Comlăuș: Vasile Cucu, medic, Comlăuș 10.— Virgil Mihulin, preot Comlăuș, 2.— Ioan Mladin, inv., Comlăuș, 2.— Funariu, inv., Comlăuș, 2.— George Bughiu, inv., Comlăuș, 2.— Vasile Brădean, Comlăuș, 1.— Romă Bogoeviciu, casar Siria, 1.— Ioan Albici, Covârza, 50.— Dna Stana I. Popa, preot. v. d., Săliște, 1.— Nicolae Popa, comerciant, Păuca, 1.— Ioan Popa, inv. com., Săliște, 1.— Mărioara Lipovan născ. Popa, com. rechiu, 1.— D-soara Constanta Popa, cl. IV civ. Săliște, 1.— Dumitru I. Popa și soția, preot, Comlăuș, 5.— Total Cor. 28.70.

Hotărârile luate de studenții universității din București. Intruniți Duminică la universitate studenții din București au votat următoarea rezoluție:

In chestia piesei „Se face ziuă”.

Având în vedere retragerea piesei „Se face ziuă”; considerând că am fost induși în eroare de scrisoarea deschisă a dlui Bârsan și promisiunea formală a dlui director al Teatrului Național, că piesa se va reprezenta după respingerea lui Manolescu care, se zice, era bolnav.

Remarcând contradicția dintre d. director al teatrului care afirmă că din cauza dlui Manolescu piesa s'a retras și declarația dlui Bârsan asupra corectării piesei;

Edificați pe deplin când spunem: Mâna dlui Bârsan a fost forțată să semneze o scrisoare...

ce nu aparține convingerilor d-sale și piesa este stearsă pentru totdeauna de pe afișul Teatrului Național;

Apreciind netemeinicia motivelor întrebuintate pentru a exprima un neadevăr;

Protestăm împotriva faptului de a-și impune pe scena Teatrului Național Austria dorințele sale.

Nu îngăduim ca vederile unei politici ce în totdeauna a lovit dureros în ființa românească, să răpască sufletului românesc și puțința de ușurare în plânsul de amărăciune a silnicilor la care a fost supus.

Protestarea noastră conștientă și întemeiată, asigurăm că nu va rămâne platonică, și dacă în prima săptămână după Paști piesa „Se face ziua” nu se va reprezenta, vom ști, sprijiniți pe opinia publică, să ne afirmăm punctul nostru de vedere — și mijloacele sunt multiple — în chip cât mai eficace.

In chestia atrocităților din Albania.

Atrocitățile continue și actele de cruzime din zilele acestea care lovesc în frații noștri subjugati din Macedonia.

Trecând peste sălbăticia brutală a trupelor grecești, ne simțim dureros răniți prin loviturile și ingenuncherea neamului nostru din Albania.

Ținând seama de nesiguranța în care stau zilele fraților noștri de acolo;

Reclamând satisfacție pentru crimele săvârșite prin omorirea celor doi frați Balamace și a altor trei fruntași din Corița.

Cerem guvernului să intervie energic pentru a garanta viața Românilor macedoneni și libera lor dezvoltare culturală prin școală și biserică românească.

In chestia studentului Mândăchescu.

Convinși că vina lui Mândăchescu e numai că a înstrăinat pașaportul; că instrucția e terminată; că menținerea lui în arest e numai un act de simulare al guvernului față de Unguri în chestia atentatului dela Dobriș care influențează justiția și utilizează pe Mândăchescu drept unealtă a intereselor sale sacrificându-i libertatea;

Protestăm împotriva justiției care se joacă cu cinstea și libertatea unui coleg al nostru de hatârul guvernului iar nu al dreptății, și cerem liberarea lui pe cautiune morală sau materială.

Declarăm că suntem gata să proclamăm greva generală universitară, când pentru motivele enunțate mai sus, colegul nostru nu va fi pus în libertate.

Indoita crimă a unei nebune. Orașul București se află sub impresia unei crime din cele mai îngrozitoare. Doi copii nevinoși au fost unul ucis iar celălalt rănit mortal de mama lor, într'un acces de nebunie.

Să istorisim faptele.

În strada Franzelari Nr. 21 locuiește d. inginer Dimo, dela ministerul lucrărilor publice, cu soția sa Polixenia, — în vârstă de 30 ani, fiica generalului Gheorghiu, — și 3 copilași, o fetiță de 12 ani, Anișoara, și doi băieți mai mici. Dna Dimo suferă de mai mulți ani de nervi. Boala atinsese chiar marginile cari impun internarea. Dar familia sa s'a opus și soțul a făcut imprudența să cedeze.

Rezultatul e crima de Duminecă.

După plecarea dlui Dimo, de dimineață, mama a chemat pe copii în casă, la cafea. Cea dintâi care și-a părăsit jocul, în curte, a fost Anișoara și ea fu prima victimă. Un glonte de revolver îi găuri fruntea. Se crede că fetița a fost lăsată câteva momente să bea cafeaua, căci s'a găsit ceasca pe jumătate.

După ce și-a rostogolit, copila moartă sub masă, mama a ieșit în curte. Unul din băieți, Ticu, tocmai venea atras de sgomot. Când a văzut-o cu revolverul în mână el a înghețat pe ioc, apoi s'a rugat să nu-l omoare. Dar ea-i trase un glonte în tâmplă. Ticu căzu sub bolta de viță din curte.

Al treilea copil, care se uita la poartă cum se joacă niște copii în stradă, o luă la fugă. Din fericire atunci sosea servitoarea pe care stăpâna o trimise d'acasă ca să-și poată săvârși crimele fără piedecă.

Servitoarea și copilul se strecurase până în bucătărie, unde se încuiară și unde au și fost găsiți pe urmă.

După aceea nebuna și-a pus pălăria și s'a dus în Fundătura Mărcuța 23 unde locnise altădată și unde o descoperi după cercetări poliția avizată de vecini.

— I-am ucis fiindcă aveam necaz pe bărbatul meu... a declarat ea vorbind apoi fără șir. A fost dusă la Șuțu.

Vă închipuiți durerea inginerului Dimo, când i s'a comunicat vestea. Sosit acasă, a căzut într'un lung leșin.

Starea celui de al doilea copil e disperată. Luni la orele 10 dimineața el vețuia încă iar medicii nu dau speranțe de scăpare.

Alegere de notar în comuna Bucium. Primim următoarele: Vineri în 10 l. c. a avut loc alegerea de notar în comuna Bucium (com. Alba-de-jos). Dintre cinci concurenți a fost ales cu unanimitate d. **Aurel Hulea**, fiul părintelui Aurel Hulea din Galda-inferioară. Alegerea a decurs în cea mai perfectă ordine; lucru cam neobicinuit în administrația noastră.

Premiul Riberi. Se apropie al 13-lea concurs al premiului *Riberi*, deschis de Academia de medicină din Turin.

La concursul pentru acest premiu pot lua parte lucrări privitoare la ori ce parte a științei medicale, cu condiția ca ele să însemne un progres în această ramură a științei omenesti.

Lucrările vor fi inedite sau imprimate. Cele inedite vor trebui să fie scrise cu mașina în italianește, latină, franceză, engleză sau germană. Cele imprimate vor trebui să fie editate dela 1911.

Autorii sunt invitați să arate mai cu seamă în scrisoarea cu care vor trimite lucrarea, părțile esențiale din opera lor sau concluziile asupra cărora vor crede de cuviință să atragă, în particular, atențiunea Academiei.

Lucrările vor trebui să fie prezintate cel mai târziu până la 31 Decembrie 1916.

Directorul Burgtheater-ului din Viena. În ziua de Paști conducătorul provizor Thinig a fost numit director al Burgtheater-ului.

O scrisoare a lui Calmette. În presa ungurească s'a publicat o ciudată scrisoare a lui Calmette. Această scrisoare a șef-redactorului dela „Le Figaro”, e adresată unui anumit Lipscher, pe care Calmette l-a încredințat cu reprezentarea în Tara Ungurească, a ziarului de sub conducerea sa. Acestei scrisori îi urmează un document al administratorului dela „Figaro” către acelaș domn Lipscher, căruia îi aducea la cunoștință că provizia pentru articolul despre Politică, Societate și Băi va fi redusă dela 30 la 25 procente.

Cine e acest domn Lipscher o știm noi destul de bine. El l-a preamărit în „Le Figaro” pe „cel mai mare panamist al Europei” (fostul prim-ministru Lukács) și i-a cântat mereu osanale, pentru cari ziarul „Le Figaro” a primit 40.000 coroane.

Aceste scrisori aruncă o urită lumină peste țara noastră, care prin mijlocirea unui comerciant ovreu, care e d-nul Lipscher — își cumpără pe bani grei laude, pentru a zăpăci opinia publică și lumea pe care o despoaie.

ROMÂNIA

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

— 15 Aprilie.

Grâu pe Aprilie	12.52
Grân pe Maiu	12.39
Grâu pe Octomvrie	11.36
Secară pe Aprilie	10.38
Secară pe Octomvrie	8.68
Ovăș pe Aprilie	7.75
Ovăș pe Octomvrie	7.77
Porumb pe Main	6.86
Porumb pe Iulie	6.89

România agricolă în 1913.

Ministerul agriculturii și domeniilor publică cifrele definitive privitoare la întinderea culturilor și la producțiunea obținută anul trecut în întreaga țară. Din acestea reiese că suprafața totală cultivată în 1913 a fost de 6.003,520 hect. inclusiv fânețele, viile și livezile de pruni, comparativ cu 6.107.038 hect., din an. 1912, cu o micșorare deci de mai mult de 100,000 hect. pentru anul 1913.

Pentru anul trecut exploatațiunile marilor agricultori (dela 100 hect. în sus) au reprezentat o întindere de 1.696,906 hect. sau 28.27% din totalul suprafeței cultivate, pe când ale micilor agricultori (exploatațiuni mai mici de 100 hect.) de 4.306,614 hect., sau 71.73% din total.

Cerealele singure, (grâu, seară, orz, ovăș, porumb, meiu), s'au cultivat pe o suprafață de 5.001,041 hect., ceea ce reprezintă 83.30% din suprafața totală cultivată în 1913, producând o cantitate de 93.670,669 hect. diverse cereale, din cari 40.406,868 hect. porumb, 29.332,183 hect. grâu, 12.382,207 hect. ovăș și 9.634,207 hect. orz. În 1912, suprafața cultivată cu cereale a fost de 5.187,554 hect., cu o producțiune totală de 84.664,296 hect.

Oleaginoasele și textilele (rapită, in, cânepă, floarea soarelui) s'au cultivat pe o suprafață de 118,715 hect., dând o producțiune de 1.130,106 hect. sămânțe și 37,512 chintale metrice fuior de in și cânepă.

Leguminoasele (fasole, mazăre, linte, bob, cartofi) au ocupat cu diverse culturi o suprafață de 78,345 hect., după care s'a obținut în total, 2.407.949 hect. fasole, mazăre, linte și bob.

S'a mai obținut, deasemenea, după aceeași suprafață și 976,046 chintale metrice de cartofi.

Plantele industriale (sfeclă, tutun, muștar) s'au cultivat pe o întindere de 24,757 hect., cu o producțiune de 2.931,047 chintale metrice, din cari 2.823,646 chintale sfeclă pentru fabricarea zahărului și 94,986 chintale tutun.

Grădinăriile (varză, ceapă, pepeni, dovleci) au ocupat în 1913 o suprafață de 23,691 hect., producând 2.307.014 sute bucăți varză, pepeni, dovleci și 604,689 chintale metrice ceapă și alte legume.

Plante de nutreț (fânețele naturale și artificiale) s'au cultivat pe o întindere de 599,010 hect., după cari s'a obținut 13.767,915 chintale metrice și din cari 7.682,240 chintale fânețe naturală și 5.950,876 fânețe artificială.

Viile și livezile de pruni au ocupat, în 1913, o suprafață de 166,961 hect., din care 90,036 hect. plante cu vii și 76,935 plante cu pruni.

Recolta viilor înregistrează cantitatea de 1.518,883 hectolitri vin, reprezentând o valoare de 55,143,909 lei, iar aceea a prunilor înregistrează cantitatea de 1.844,394 chintale metrice prune, având o valoare de 21.006,530 lei.

Executarea noiei legi asupra pășunilor comune neîmpărțite. Articolul de lege X: 1913 asupra pășunilor comune neîmpărțite va fi pus în vigoare la 1 Maiu a. c., pe baza ordinațiunii de executare a ministrului de agricultură, emisă sub Nr. 7000/914.

Conform datelor de carte funduară, sub regimul noiei legi cad, în total, 7876 de comunități fost urbariale, de posesorate și de altă natură, cari la olaltă, au un teritor de 1,400,008 jug. catastrele, în valoare de circa cor. 280 milioane.

Dispoziția fundamentală a legii este, că părtașii la pășunile comune neîmpărțite sunt obligați a se transforma într'un anumit timp precluziv în societăți. Ordinațiunea de executare, dată de ministru arată amănunțit procedura de urmat, cum trebuie întemeiate aceste societăți, cum trebuie administrate, când se pot disolva etc. — (R. Ec.)

POSTA ADMINISTRATIEI.

Teodor Răbăgia, Retișor. Am primit 10 cor. în abonament până la 30 Aprilie a. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Casa de păstrare (reuniune) în Săliște.

Prospect.

Adunarea generală ordinară, ținută la 19 Martie a. c., a decis urcarea capitalului social dela K 250.000 la K 500.000, recunoscând membrilor actuali dreptul de optare cu prețul nominal de K 200— pentru atâtea părți de fondare noi, câte părți de fondare sunt trecute pe numele lor în registrul membrilor.

Dreptul de optare cu valoarea nominală îl au numai acei membri, cari își însinuă acest drept până la termenul de 15 Maiu 1914, tot până la acest termen au să-și însinue dreptul de optare și erezii membrilor decedați respective posesorii părților de fondare vechi, având a-și legitima dreptul de proprietate al acestora. Transcrierea părților de fondare noi pe numele erezilor se poate esopera numai după predarea judecătorească a eredității și după primirea acestora de membri ai reuniunii.

Părțile de fondare neoptate de membri în drept se pun în vânzare pe lângă preferirea membrilor vechi cu prețul de K 300—, din cari K 100— vor intra în fondul de rezervă.

Pentru părțile de fondare noi, afară de cele menționate în alineatul precedent, se va plăti pe lângă nominalul de K 200— cota la fondul de rezervă de K 150—

Prețul părților de fondare se va vărsa în senzul § 8 din statute în 5 rate treilunare egale și anume:

prima rată de 20%, și cota la fondul de rezervă până în 15 Iunie 1914	
a doua „ până în 15 Septembrie 1914	
a treia „ „ „ Decembrie „	
a patra „ „ „ Martie 1915	
a cincea „ „ „ Iunie „	

Se pot plăti însă și mai multe rate deodată.

Pentru ratele solvite rebonifică institutul 5 $\frac{1}{2}$ %, iar pentru ratele scadente socotește deasemenea 5 $\frac{1}{2}$ % interese de întârziere.

Membrilor cari n'au vărsat la timp vre-o rată, li-se adresează, în senzul § 3 din statute, câte o provocare cu termen de 30 zile, și dacă nici până la expirarea acestui termen nu vor vărsa ratele recerute, sumele plătite în contul părților de fondare vor intra în fondurile de rezervă, iar titlurile exmisse se vor anula, și sub aceiași numeri se vor exmite alte titluri de părți de fondare. Anularea se publică în ziarle designate pentru publicările institutului.

Cu începere din 1 Ianuarie 1916 părțile de fondare noi vor intra în toate drepturile și se vor bucura de toate favorurile părților de fondare vechi.

Părțile de fondare noi se vor data cu 1 Iulie 1915.

Săliște, în 2 Aprilie 1914.

Diracțiunea.

Căutăm pentru biroul nostru

UN TÂNĂR ROMÂN

ca practicant în etate de 18—20 ani. Se cere limba română și maghiară în scris și verbal. Salar începător 130 cor. Absolvenți de comerciale, cari posed limba germană sunt preferiți. Ofertele de mână scrise, însoțite de copile atestatorilor, cari nu se vor remite, sunt a se adresa la:

Norddeutscher Lloyd és Missler F.,
Budapest, Kerepesi ut 1. (No 2051)

Mii de inși

binecuvântă mijlocul nutritor de întărire

„Kárpátia”

care în decurs de 3—4 zile încetează cea mai crâncenă tuse.

„KÁRPÁTI” e un mijloc excelent contra boalelor de astmă, răgușeală, constipație, precum și la boale de gât, — plămâni și stomac.

Efect sigur, deja la prima încercare.

1 sticlă de 350 grame cor. 3.— 1 sticlă de 700 grame cor. 5.—

De vânzare la:

Victor Hosszu, Brașov

str. Claustrului Nr. 16.

No 1846—30

Lucrări

de acoperire cu țigle și ardesie

cu garanță pe un an, cu prețuri convenabile și în mod specialist execută

R á c z G y ö r g y

maestru de acoperit cu țigle și ardesie

Arad, str. Mikes Kelemen nr. 17.

La dorință merg la fața locului atât în provincie cât și în localitate.
(Ra 1978)

Bătăturile,

scortocenia pielii, urciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți

„CANNABIN”

1 sticlă 1 cor., franco
1 coroață 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la pregătitor: Dr. E. FLESCH, farmacia la „COROANĂ” în Győr.

Nagy Jenő,

specialist pentru dinți artificiali fără pod

OLUJ—KOLOZSVAR

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătiri în rate favorabile,

Ordinează ziua întreagă.

(97—)

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) Petru Benea, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911-1912

Vin alb	— — — — —	82	62
Rizling	— — — — —	86	64
Rosu de Minis	— — — — —	110	100
Carbenet	— — — — —	115	—

Vinuri noi din anul 1913

Vin alb	— — — — —	50.—
Rizling	— — — — —	52.—
Sillen	— — — — —	54.—

Expediez la dorință în sticle și în cantitate mai mică vin.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru Calitatea vinului garantez.

No 947

Petru Benea

prop. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

Balsamul farmacistului A. THIERRY

Allein echter Balsam
aus der Schutzmarken-Apothek des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

e veritabil numai dacă are
marca de scutire călugărească.
Are efect excelent la boalele organelor de respirație, tuse, im-
băloșare, răgușală, catar de gât,
boale de plămâni, lipsă de apetit,
mistuire neregulată, boale holerice,
influență, cărcei în stomac,
etc. etc.

12 sticle mici, sau 6 sticle mari, sau 1 sticlă mare pentru călătorie
6 cor. 60 fil.

Alifia Centifolia

a farmacistului

A. THIERRY

are efect excelent contra oricăror răni învechite din cancer, inflamații, aprinderi, carbunculus, pentru îndepărtarea obiectelor străine, face de prisos operațiunile dureroase, împiedică învenimarea sângelui. 2 tegle 3 cor. 60 fil. trimițându-se banii înainte sau cu ramburs. — De vânzare în Budapesta la farmacia TÖRÖK I. precum și în cele mai de seamă farmacii din țară.
In cantități mari în drogheriele: Thal-mayer és Seitz, urmașii lui Koehmelster, Radanovits Testv. Unde nu se găsește să se ceară direct dela proprietarul: Ke 2030

A. THIERRY, farmacie la „Ingerul păzitor” Pregrada (lângă Rohitsch).

La comenzi mai mari se acordă rabat considerabil!

Ghetele „Hungaria”

fac mare senzație fiindcă au formă modernă și sunt executate înexcepționabil și fin. Cel mai bogat asortiment de totfelul de ghete pentru bărbați, copii și femei.

Sucursala fabricii de ghete

HUNGARIA soc. pe acții

(mai nainte Moskovits)

Arad, Szabadság-tér 18.

TELEFON NR. 2—18

Cereți prețurentul nostru ilustrat (Hu 1979)

Fiecine

are deja cunoștință!

că cele mai bune și mai ieftine

parfumerii
și stropitoare de Paști

se pot procura dela

Drogheria Centrală

Vas Sándor és Társa

Arad, Bulev. Andrássy.

Va 1998

Prăvălie de cafea și ceai

la

„**Regele
cafelei**”

Kávékirály-hoz

ARAD, strada Forray.

**Cea mai modernă prăji-
torie electrică de cafea.**

Ținând seamă de exigențele on. public ne-am asortat așa fel, ca orice soi de cafea bruto, în cantitate oricât de mică, la dorință o prăjim în decurs de 10 minute.

Specialități de cafea:

Soiurile de cafea amintite mai jos sunt cele mai bune dintre toate celelalte soiuri de cafea.

Orice miros și putere, ce fac cafeaua plăcută, le au aceste soiuri. Recomandăm aceste cele mai bune cafele iubitorilor de cafea.

Cafea padang, din india ostică. Are boaba lată, turtită, culoare nobilă, se prăjește admirabil. Are miros foarte bun și fin. 1/4 klgr. cor. 1'10.

Cafea Corog, din India. Calitate tare, excelentă, foarte căutată mai ales în Anglia și la noi. În patria noastră se vinde sub numirea de „CUBA” 1/4 klgr. 1 cor.

Arab Mocca, din Arabia. Are boaba măruntă. La mixtură de cafea neagră e indispensabilă. Prăjirea trebuie să se facă cu multă grijă. 1/4 klgr. cor. 1'05.

Java-aur. Cafea moale, miros și aromă excelentă. E cea mai fină între cafelele galbene. 1/4 klgr. cor. 1'05.

Molió-Ardió, din India-posterioară. E de calitate excelentă. Se prăjește excelent și are toate calitățile unei cafele excelente. 1/4 klgr. 1 cor.

Cafea-Ceylon. Are boaba grea, ca oțelul foarte tare. Se prăjește excelent. 1/4 klgr. 95 fl.

Asortiment și de alte foarte numeroase soiuri ieftine de cafea.

Vo 2014

Radó Gyula

prăvălie de confecțiuni
pentru dame în ARAD.

Noutăți în

COSTUME

din cottelen, pepita și alte stoffe la modă cu cel mai bun croi, acum dela 35 cor. în sus.

JACHETE

după moda cea mai nouă.

Jachete scurte,

Capoate de sport,

Jachete de mătăasă,

Capoate albe,

Pardesiuri pentru copii,

Haine pentru fetițe,

Talii,

Halate,

Fuste,

Mantale de lister și gumă

în asortiment extraordinar.

Bluze și haine de doliu.

Prețuri fixe! Telefon: 238.

(Ra 1995)

Sute de inși au spus deja...

că cele mai bune și mai durabile ghete pentru
bărbați, femei și copii
se capătă numai la

„Asociația călțunilor din Arad”

(„Aradi Cipőtermelő-szövetkezet”),

ARAD, Piața Libertății (Szabadság-tér) 14.

Tot aci se vând *jumătăți de talpă de gumă*,
care sunt durabile și scutesc piciorul contra
umezelei, apoi se execută grabnic.

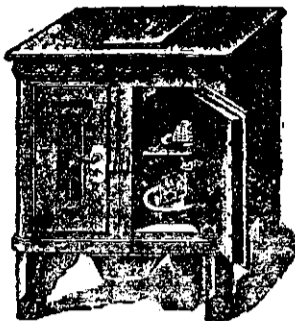
Comenzi și reparaturi se execută prompt.

Prețuri ieftine! Serviciu conștiințios
(A 1983—5)

Dulapuri de gheață

patentate sistem HENNEFELD,

Budapesta, Gr. Zichy Jenő-u. 5. lângă Váci-körut.

He 1931

Dulapurile de până acum sunt cu slăvină și sunt obduse cu
tinichea de ținc, se ruginesc, oxidează, se murdăresc, totdeauna
sunt expuse să fie reparate, câtă vreme *la dulapurile de
gheață a lui HENNEFELD acest lucru e exclus*,
deoarece acestea sunt învăluite cu *placă artificială de
piatră*. Sub rezervoriul de gheață se află **REZERVORIUL DE
APĂ** p. apa ce provine din topirea gheții, *ghiata rămâne
uscată*, ceea ce dă o *economisire de gheață de 60%*.

APARATE P. MĂSURAREA BEREI. Prețurent gratis. FUND. IN 1885.

Iusztin József,

măsar p. clă-
diri și mobile

Timișoara-Iosefin (Temesvár-Józsefváros) Hunyadi-ut 6.

Pregătește orice lucrări din acest ram, atât noi cât și
reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete
pentru școli, biserici, locuințe, birouri etc., din
material bun și uscat după model sau combinație proprie.

Prețuri
conve-
nabile.

Ja 1649

Serviciu
coulant
se
garant.

SCHWALB ADOLF fia VILMOS

tinichigiu și mier.

BUDAPEST, VII. Varseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bu-
cătărie și gospodărie, unelte
pentru miere. Fabricate de spe-
cialitate: măsuri de litru din
tinichea albă ori nikel, cana
pentru olei, lack ori petrolu,
faole, lămpi de carbid și alte
articole tehnice.

Cassete pentru bani.
Catalog trimis gratuit și
franco.

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC
ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

SOCIETATE
PE ACȚIUNI

ARAD,

STR. ZRINYI
NRUL 1/a.

Filind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și
patrie, ca: *mașini de cules, mașini de tipar, mașini de
tăiat și mașini de vărsat clișee*, precum și cu cele mai
moderne litere, primește spre executare totfelul de *opuri, re-
viste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci
și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invi-
tări de logodnă, cununie și pentru petreceri*. Anunțuri
funerale se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot
felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la
cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

Sarkadi és Windisch

magazin de mașini de cusut, biciclete și gramo-
foane. — Reprezentanții în Ungaria de sud a
mașinilor de scris „ROYAL”.

Vârșeț (Versecz), str. Deák-Ferencz 3.

Oferăm on. public bogat asortatul nostru magazin, condițiuni
favorabile de plătit chiar și în rate, pentru mașini dăm 6—10
ani garanție. Mare atelier specialist de reparare. Prețurent gratis
și franco. La dorință mergem la față locului. (Sa 1570)

TELEFON:

179.

TELEFON:

179.

PRIMA CUSĂTORIE ARĂDANĂ CU PUTERE ELECTRICĂ.

STERN CECILIA

magazin de haine pentru femei în ARAD, strada Forray nrul 2.

Rocuri de luster în orice culoare cor. 12.—
Rochele engleză modernă „ 7.—
Halaturi dela 6 cor. în sus.

Se 1923

Halat de crepon și delin dela 14 cor. în sus.

Talți moderne dela cor. 2-80 în sus.

Jupon fin de mătasă cor. 9.—

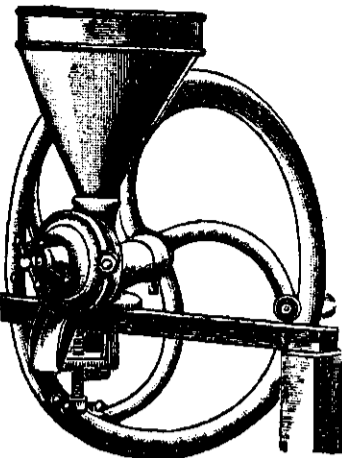
Jupon fin de cloth și luster dela 3 cor. în sus.

Mare asortiment de noutăți de primăvară, și anume: rochii, talți, halaturi, costume și rocuri de luster și haine
pentru copii, precum și albituri pentru femei. Șorturi de luster, cloth și de spălat.

Costume după măsură se execută în decurs de 6 ore, iar haine de doliu în decurs de 4 ore.

CEA MAI IEFTINĂ SURSĂ DE CUMPĂRAT.

Orice reparație la rășnița „Texas” o execut gratis

Correspondență în limbile germană și franceză.

„TEXAS” rășniță americană de mână

Rășnița „Texas” este cea mai bună și mai ieftină rășniță, a veacului prezent; macină toffelul de semințe, porumb, ovăș, orz, fasole, mac etc. Singurul instrument de mână care e foarte potrivit în gospodărie.

PREȚUL: 25 COROANE.

Ki 1930 FIRMA

KIRÁLY SÁNDOR

BUDAPEST VI., Felső-erdősor-u. 4.

Komjáthy Rózsi

salon de pălării pentru dame

Arad, strada Deák-Ferenc nr. 5.

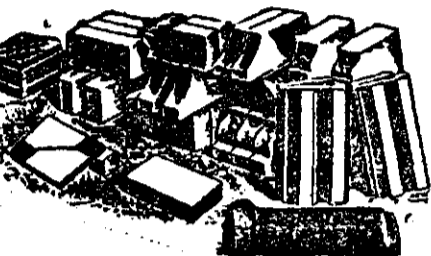
Aduc la cunoștința on. dame, că mi-au sosit cele mai proaspete noutăți de modă de primăvară. Asortiment bogat de pălării pentru femei, copii, velour și de plisă

Depozit permanent de pălării de doamnă. Străfordări se execută în decurs de 24 ore.

Rugând binevolorul sprijin al on. public, sunț cu distinsă stîmă

(Ko 1915—10)

Komjáthy Rózsi.

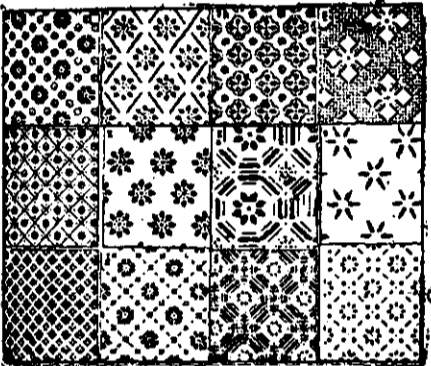
Bozsó Mátyás

fabrică de ciment și întreprindere de zidire

Alba-Iulia (Gyulafehérvár).

(Bo 1742)

Execută: padinentări de terazzo, granit, mozaic, beton, cheramit și mozaic: precum și canale de beton și fundamente pentru mașini, lucrări de ciment și beton, iesle, fântâni arteziene și basenuri, poduri etc. cu prețuri moderate și serviciu prompt. — Pe lângă prețul de fabrică se mai capătă țement de beocin și portland.

Cel mai vechiu magazin și atelier de reparații în ARAD, de biciclete, mașini de cusut și gramafone.

Ma 1980

Declar în modul cel mai hotărât, că Bicicletele „Original Victoria” și „Puch” precum și mașinile de cusut „Pfaff” sunt de vânzare exclusiv numai la mine.

HAMMER VILMOS

ARAD, Szabadság-tér nr. 5/6. Timișoara—Iosefin (Temesvár—Ízseváros) Hunyadi ut nr. 14.

Vânzare exclusivă de mașini și plăci Pahté, gramafone „COLUMBIA” și originale și cele mai noi plăci românești.

Mare atelier special de reparații.

Mașini de cusut „SINGER” cu prețuri foarte ieftine.

Unde

se pot cumpăra cele mai bune și mai elegante

PLOIERE?

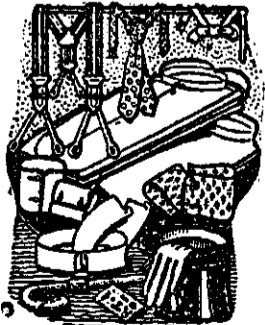

Unde se pot afla noutățile cele mai moderne — **Eu-tout-cas** și ploiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitatea cea mai bună și cele mai moderne

albituri pentru bărbați

În executare recunoscută de cea mai bună.

Cămeși de modă albe și colorate; **GULERE** și **MANGETE** albe și colorate; **BATISTE** de buzunar; **BRATELE**; **CRAVATE** pentru gulere simple și duple; **CĂMEȘI** din păr de camilă; **CIORAPI** și alți articlii de modă p. bărbați în sortiment bogat și cu prețurile cele mai ieftine se pot cumpăra dela

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de paraplee și prăvălie de articlii de modă pentru bărbați

SIBIU (Nagyszeben), Piața mare, palatul „Bodenkredit”.

Spiritul de reumă

este cel mai sigur mijloc de frecat contra durerilor provenite din podagră, ischias, reumă și toffelul de răceli. — După câteva frecări durerile membrelor suferinde încetează definitiv. Are efect sigur și la boale învechite și neglijate.

MODUL DE INTREBUINȚARE:

Dimineața la sculare și seara la culcare locurile suferinde să se frece îndelung cu puțin spirit de reumă. După frecare partea suferindă să se învaluiie cu o haină caldă.

Prețul unei sticle 1 cor.

Preparator:

F. Sándor Zoltán

farmacie la „Inger” — Erdőszentgyörgy.

Sa 572

PARFUMERII DE PAȘTI

dela cele mai fine până la cele
mai ieftine calități; dela 30 fil.
:: până la 40 coroane. ::

VOJTEK ȘI WEISZ

drogherie și prăvălie de parfumerii
ARAD, Andrásy-tér.

Vo 2045

Asortiment colosal

de noutăți de primăvară, pardesiuri pentru
bărbați, băieți și copii, haine și pantaloni de
modă, cu prețurile ieftine fixe indicate.

Szántó Mór és Társa

magazin de haine **ARAD**, palatul
teatrului și colțul străzii Atzél Péter, în par-
ter și la etaj. ● ● ● ● Serviciu prompt.

Firma noastră mai are filiale la:

Miskolcz, Arad, Sătmar, Sighetul-mar-
mației, Sátorajauhely, Salgótarján,
Ózd, Rozsnyó etc.

Sa 1078

Prețuri fixe!

Telefon nr. 421.

Noul nostru mare prețurent ilustrat îl trimitem oricui gratis și franco.